

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ՏԱՐԻ

ՄԵԼԿ

Հարկան գինը 10 բուրլէկ տարվանը 6 բուրլէկ
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Թիֆլիսում գրվում են միմյանը խմբագրատան մէջ:

Օտարադարձացիք դիմում են ուղղակի
Тифлис, Редакция „Мелк“

Խմբագրատանը բաց է առաւտան 10—2 ժամ
(Կայի կերակի և քան օրերից)

Հայտարարութիւնը ընդունվում է ամեն լիցիտով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
խաբանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՂԱՆԳԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ

Մենք անշուրջ ենք:— Ներքին տեսու-
թիւնը, դատական թղթակցութիւնները, դատակ
ճշտչույնը, խմբակ խմբակները, լիցիտները, լուսար-
արքային տեսուչին, ինչպէս, դատակ
Աւարդայիցը:— Մշակիչ հեռագիրները:— Գայտարա-
րութիւնները:

ՄԵՆԵ ԱՆՇՈՐՈՂ ԵՆԵ

Ամեն բանի մէջ շնորհալի է
Հայր, ամեն բանի մէջ յառաջա-
դէմ է ճարպիկ է, բայց մի բանի
մէջ շնորհ չունի:— Նա իր ունե-
ցած բարեմասնութիւնները, իր
կատարած սխաղործութիւնները
երեւան հանելու, ուրիշներին ցոյց
տալու և նրանց համեմատ յար-
գանք և պատիւ պահանջելու չը-
նորհ չունի: Ինչ որ գործել է
նա, ինչ որ կատարել է, միշտ
մնացել է անյայտ և մոռացվել է
ազգերի յիշողութիւնից: “Կա միւն-
չե անգամ” չը կարողացաւ իր
պատմութիւնը մոյցնել հին, բա-
ղարապիթ ազգերի պատմութեան
շարքում, թէ և ինքը նրանցից մե-
կն է եղել:

Արիւնքները իրանց լուրջ ուղու
են շինում և աշխարհին ցոյց են
տալիս, բայց մենք մեր ուղտերը
թաղցնում ենք: Այդ առաջ է
գալիս ոչ այնքան հայի համես-
տութիւնից, որքան նրա անհո-
գութիւնից:

Հունաստանի անկախութեանը
նպաստեց ոչ այնքան այդ ազգի
արիւնքը և ազատասէր եռանդը,
որքան այդ երկրի աւերակների
բեկորները, որոնք, որպէս հնու-
թեան և ճարտարութեան ար-
դիւնք, սփռվեցան ամբողջ Աւրո-
պայում: Լուսաւոր աշխարհը մը-
տածեց թէ ափսոս է, որ մի
այսպիսի հանճարաւոր ազգ կորչի
և ոչնչանայ վայրենի թուրքերի
ձեռքում, մի ազգ, որ այնքան մեծ
ծառայութիւններ է մատուցել
մարդկութեանը թէ իր արհես-
տով է թէ իր գիտութիւնով:

Մեր լրագրութիւնը մի բանի
ամիս առաջ հրատարակեց, թէ
առաջիկայ տարվայ մէջ Թիֆլիս-
ում կազմվելու է հնագէտների
Ժողով, և հրաւիրեց ձեռնհաս ան-

ձնքներին պատրաստել այդ Ժո-
ղովի համար հայոց հնութեան վե-
րաբերեալ հետազոտութեան նի-
ւթեր: Բայց տակաւին, որքան
մեղ յայտնի է, մի նշանաւոր
պատրաստութիւն չէ եղել:

Ի նկատի ունենալով այն, որ
մի այսպիսի Ժողով մեր կողմե-
րում առաջին անգամն է դուսար-
վում, և պիտի հետագոյն կով-
կասեան ազգերի կուլտուրական
առանձնութիւնները:— հայերը, որ
միշտ առաջնակարգ գեր են խա-
ղացել այդ երկրի պատմութեան
մէջ, պէտք է աշխատեն ցոյց
տալ իրանց հնութեան յիշատա-
կարանները, որով կը յայտնի
թէ իրանք ինչ տեղ էին բռնում
կովկասեան ցեղերի մէջ: Այսպի-
սի Ժողովները յաճախ չեն կրկն-
վում, և գիտութեան առջև ի-
րանց հայերը պարտական կը մը-
նան, երբ իրանց մասին ոչինչ չեն
ցոյց տայ, և միշտ անյայտ կը
մնան, որպէս մինչև այսօր մնա-
ցել են:

Մեկանից աւելի ստոր և ա-
ւելի աննշան ցեղերի գործիչները
եռանդով աշխատում են, և մեծ
պատրաստութիւններ են տեսնում
հնագէտների Ժողովի համար: Ինչ
կը լինի, երբ Ժողովը կը վերջանայ
և հնագէտները աւելի բարձր
կարծիք կը կազմեն, օրինակ վրա-
ցիների մասին և հայերը կը մնան
անյայտ: 2^է որ, նրանց կարծիքը
կը տարածվի ամբողջ լուսաւոր
աշխարհում:

Մեր մէջ միայն մէկ մարդ է
աչքի ընկնում, որ այդ Ժողովի
համար աշխատում է.— պ. Արի-
ցեանը, իսկ մեր այն երեւելի հնա-
գէտները, որոնք Մոսկվայում և
Ս. Պետերբուրգում փառք են վա-
րկում, որոնք հայերի վրա խօսե-
լիս միշտ եւրօպական աղբիւրնե-
րին են դիմում և իրանցից մի նոր
միտք չեն յայտնում:— այդ գիտ-
նականները իրանց տեղում ան-
շարժ նստած են, և չեն մտա-
ծում, որ գոնէ այժմ որ և ինչ
օգուտ բերէին իրանց հայրենիքին:

Մեզ պատահեց այս օրերում
լինել պ. Բիւրքլեանի արհեստա-

նոցում և տեսնել նրա լուսանը-
կարչական աշխատութիւնները, ո-
րոնք գիտադրապէս առնված են
Անի քաղաքի տեսարաններից: Պ.
Բիւրքլեանը մօտ հինգ ամիս ան-
ցուցել է խաղատունեաց մայրա-
քաղաքի աւերակների մէջ և հա-
նել է բոլոր հնութիւնների պատ-
կերները, ինչ որ կարողացել է ա-
զատ մնալ ժամանակի և մահմե-
տական բարբարոսութեան կոր-
ծանիչ ձեռքից:

Պատկերները ներկայացնում են
խաբանչիւր մի աւերակ ամբող-
ջապէս վեր առած, և նրա մնու-
րամասները (դետալ) առանձնա-
պէս վերաւած: Այս մի արձանա-
գրութիւն, ոչ մի խորտակված
սիւն, ոչ մի կամարի մնացորդը
առանց ուշադրութեան չէ թող-
ված: Մենք քաղաք ամբողջու-
թեամբ կենդանանում է պ. Բիւր-
քլեանի պատկերների մէջ: Ճիշ-
տութեան, պարզութեան և ար-
հեստի կողմից, պատկերները ան-
համեմատ գեղեցիկ են:

Ի նկատի ունենալով այն հանգա-
մանքը որ առաջիկայ տարում
պէտք է կազմվի Թիֆլիսում հնա-
գէտների Ժողով, յոյս ունենք, որ
պ. Բիւրքլեանի աշխատութիւն-
ները մեծ լցոյ պիտի սփռեն Հա-
յաստանի փառաւոր անցեալի և
նրա հիմնական ճարտարապետու-
թեան վրա, որի մէջ հայ մարդու
հանճարը երեւան է գալիս իր բո-
լոր արհեստագիտական ուժով: Եւ
պատուելի լուսանկարը այդ իսկ
նպատակով պատրաստում է իր
պատկերները, որ ներկայացնէ հը-
նագէտների Ժողովին:

Պատկերների թիւը հասնում
է մինչև վեց հարիւրի. նրանք,
բացի Անիի աւերակներից, առն-
ված են և Աշխուրանեաց ժա-
մանակների հնութիւններից, կան
և մի բանի բեւեռապիք արձանա-
գրութիւնների լուսանկարներ, կան
կործանված բերդերի և պալատ-
ների տեսարաններ:

Պ. Բիւրքլեանը նպատակ ու-
նի իր պատկերներից կազմել մի
ամբողջ ալբոմ հանգերձ պատմա-
կան, հնագիտական տեղեկութիւն:

ներով, և արխիտեկտուրայի բա-
ցարութիւններով: Զր գիտենք
որքան կը յաջողվի նրան այդ վեր-
ջին նպատակը, որովհետեւ մեր
բարձր ուսում ստացած ճարտա-
բագէտներից, գոնէ մէկին էլ չենք
ճանաչում, որ օգնէր նրան, որ
հետաքրքրվէր այսպիսի հնին բա-
ներով, որոնց մէջ ոչ նիւթական
շահ կայ և ոչ արտոնութիւն...

Թ. Մ.

ՆԵՐՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԱՆՈՒՄԱՆ ԹՂԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Եթէ ուշադրութեամբ կարդայի լինե՞ք
մեր պարբերական հրատարակութեանը դա-
տական թղթակցութիւնները, և մի քննա-
դական հայացք ձգե՞ք նոյա լուսանկարու-
թեանը, մենք կը տեսնե՞ք, թէ բացառու-
թեամբ, որ մեր դատական թղթակցու-
թիւնների մեծ մասը վերաբերվում են հա-
տարակոյ իտարիաների, անմասկան, եռանկ
նախաձեռն, և թշնամական աստիճաններ:
Մի և նոյն ժամանակ, այսպիսի թղթակցու-
թիւնները սրբօրում են օտաւառ, թղթակ-
ցութեանց զիմակի տակ: Այսպիսի թղթ-
ակցութիւնների արդիւնքը այն է լինում,
որ կտրելով մասնէի անունը, ի չար գործա-
ծելով նրա հատարանութիւնը և շինու-
թեամբ հատարան կարծիքը, լրագրական էջե-
րում ցրվում են միմեանց հակառակ բովան-
դակութեամբ անկրթական յօդաւածներ, ու
րանց արժանատիութիւնը դառնում է նոյն
իսկ խմբագրականների փոխանց գէմ լարված
գրութիւնը: Այդ գէպում դրականութեան
և լրագրի պատիւը ամբողջ առաջ կորցնում
է իր արժանատիութիւնը, որովհետեւ ամբո-
ւել, որքան էլ անտարբեր լինէ՞ք գէպի ապա-
ղական խօսքը, այնու ամենայնիւ մի քննական
դիւրսով կը զգայ իր մասին արած գրպար-
տութիւնների գէմ: Եւ այդ երեւոյթը կը վեր-
ջանայ մեղանքում այն ժամանակ, երբ թղթ-
ակցութիւնները կը ձանձուր հրահանական
աղանակներ, ճշմարիտ հատարանաց շահը, և
հետեւապէս ազգային պատկերութեան պատկա-
ռելի պաշտօնը: Այժմ աղբիւր կարելի պա-
հանջում է լրագրական խօսքերով արժարեւել
ամբողջ մէջ ազգայնութեան զգալիարք, և
այդ զգալիարքը ընդհանրացնել տարիսի դա-
նադան մասերի մէջ: Ներկայ ազգային միմե-
պահանջում է լուսաւորութեան անուշով
ազգային միութիւն կազմել հայ-ազգի բա-
ժանակ մասերի մէջ, արժանացնել այդ գի-
տարար և գնակի նրան բարդալիս գիտ-
մեղների վրա: Այդ զգալիարքը պէտք է
բերանին լրագրական թղթակցութիւնները,
որոնք Ժողովրդի թարգման դառնալով, ար-
ժարեն ընդհանր անց հայր հայրհայր միմե-
թիւնները: Թէ և լրագրութիւնը, շատ անգամ
իր աւանդուող յօդաւածներով յարուցանում
էր կրօնի և ազգութեան խնդիրը, բայց այդ

Յուլիոս 7-ին Բրիտանիա մեջ իր սկսվել ալ
տուժեան համաշխարհային տօնը: Բնորդ
մայրաքաղաքի մեջ յուլիոս 7-ին իր սկ
երեք ամիս տևող տօնը այդ փոքր պեան
թեան անկախութեան 50 ամեայ յօրհին